

זהירות: התרופה הזו היא מרשם לאסון

כנס בינלאומי שנערך בישראל הפנה את אור הזרקורים לתופעה לא מוכרת: נזקים הנגרמים מרישום תרופות במינונים מוגזמים ■ מומחה: "אפילו טעות במיקום הנקודה העשרונית יכולה להיות הרת גורל"

צילום: אילוסטרציה: עבד רחים חטיב, פלאש 90

איך לחשב את ההוראה למתן 0.01 מיליגרם לכל ק"ג של החולה". בכנס רווח כי באחד מתוך כל אלף מרשמים בבית החולים נופלת טעות מסוג זה.

צילום: בן עמי

"רוב הטעויות", מסביר פרופ' קורן, "נופלות בקרב הבכירים יותר, שהפסיקו לחשב נתונים כאלה. הסכנה העיקרית הברישום תרופה לתינוקות, כיוון שבשל משקלם הנמוך, כל טעות עלולה להיות הרת גורל".

אחד הגורמים הנוספים לסיבוכים במתן התרופות הוא המסע הארוך שעוברת התרופה בדרכה אל החולה: שינויים במרשמים במעבר ממוסד אחד לאחר, כפילויות כתוצאה ממרשמים של רופאים שונים, טעויות בהעתקת מרשמים, דמיון בשמות או באריוות התרופות. סיבות אחרות הן ריבוי התרופות, וכן התרופות מהרוד החדש (נוגדי קרישה, אופיאטים ותרופות ביולוגיות), שמגדילות את הסיכון לתרופות סותרות ולתגובתיות יתר. וישנו, כמובן, הגורם האנושי – עייפות הצוותים וחוסר ידע או הכשרה.

הכנס שנערך בארץ. מאות אלפי אמריקאים מתים מדי שנה בגלל טעויות במרשמים

של קופת חולים מכבי, 25% מהחיושבים של הצוותים נמצאו שגויים ו-8% מהטעויות נבעו מתקלה במיקום הנקודה העשרונית. בשל כך, חולים עלולים לקבלות מינון גדול פי 10 או פי 100 מהדרוש: "בתי הספר לרפואה לא מלמדים

אדם מטעויות כאלה. נוסף על כך, ההערכה היא שהמקרים המתועדים מהווים כ-20% בלבד מכלל המקרים. הסיבות לטעויות הללו מגוונות. לפי מחקרים שהציג פרופ' גידי קורן מהמכון לחקר והרשנות

מעין הרוני

בין שאר הרעות החולות המאפיינות את מערכות הבריאות בעולם, יש צרה שפחות מדברים עליה, אף שהיא נחשבת לאחד מגורמי התמותה העיקריים הנובעים ישירות מהטיפול הרפואי. מדובר בסיבוכים במתן תרופות הנובעים מרישום מוגזם של המינון הניתן לחולה, שלא במכוון.

לדברי ד"ר איל צימליכמן, מנהל רפואי במרכז הרפואי שיבא תל השומר, התופעה, הידועה בכינוי "הרוצח התרופתי", היא הגורם השני בשכיחותו למוות בבתי חולים שניתן למניעה. באופן חריג, הבעיה זכתה לבמה בסימפוזיון בינלאומי רב-תחומי שנערך באחרונה בישראל בהשתתפות מומחים מארה"ב, קנדה, צרפת, אנגליה וישראל, והמשתתפים דנו בדרכים לפתרונה.

ככנס התברר, למשל, כי באנגליה לבדה מרווחות מדי שנה 237 מיליון טעויות במרשמי תרופות, ואילו בארה"ב מתים מאות אלפי בני